సభాపర్వం - ధర్మసారం

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం, శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్, సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

స త్వం మాం పాహి దేవేశ లక్ష్మీశ గరుడధ్వజ ।
సర్వాపత్తివినాశాయ ప్రసన్నో భవ సర్వదా ॥

శ్రీ కృష్ణ ధ్యానమ్

కృష్ణాయ యాదవేంద్రాయ, జ్ఞానముద్రాయ యోగినే ।
నాథాయ రుక్మిణీశాయ, నమో వేదాంతవేదినే ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

కృష్ణద్వైపాయనం వ్యాసం, సర్వలోకహితే రతమ్ ।
వేదాబ్జభాస్కరం వందే, శమాదినిలయం మునిమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, శ్రీమదఖిలాండకోటి-బ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, ఆధివ్యాధి, నివృత్తిద్వారా, ఆయురారోగ్యైశ్వార్యాభివృద్ధ్యర్థం, విషూచికేత్యాది, క్రిమిజనిత, సమస్త దుష్ప్రభావ, నిర్మూలన ద్వారా, సకల శ్రేయోఽభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థఫలసిద్ధ్యర్థం, సమస్తపాపక్షయార్థం, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మ-ప్రతికూలతా పరిహారార్థం, గోసంరక్షణార్థం, జ్ఞాన-భక్తి-వైరాగ్య సిద్ధ్యర్థం చ, శ్రీమన్మహాభారతే, సభాపర్వణి, యథాశక్తి, శ్లోకవ్యాఖ్యానపురస్సరం, త్రయోదశాధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమహాభారతే సభాపర్వాంతర్గత

రాజసూయారంభపర్వణి త్రయోదశోఽధ్యాయః

వైశంపాయన ఉవాచ

ఋషేస్తద్వచనం శ్రుత్వా నిశశ్వాస యుధిష్ఠిరః ।
చింతయన్ రాజసూయేష్టిం న లేభే శర్మ భారత ॥ 13-1 ॥

రాజర్షీణాం చ తం శ్రుత్వా మహిమానం మహాత్మనాం ।
యజ్వనాం కర్మభిః పుణ్యైః లోకప్రాప్తిం సమీక్ష్య చ ॥ 13-2 ॥

హరిశ్చంద్రం చ రాజర్షిం రోచమానం విశేషతః ।
యజ్వానం యజ్ఞమాహర్తుం రాజసూయమియేష సః ॥ 13-3 ॥

యుధిష్ఠిరస్తతస్సర్వాన్ అర్చయిత్వా సభాసదః ।
ప్రత్యర్చితశ్చ తైస్సర్వైః యజ్ఞాయైవ మనో దధే ॥ 13-4 ॥

స రాజసూయం రాజేంద్ర కురూణామృషభస్తదా ।
ఆహర్తుం ప్రవణం చక్రే మనస్సంచింత్య చాసకృత్ ॥ 13-5 ॥

భూయశ్చాద్భుతవీర్యౌజాః ధర్మమేవానుచింతయన్ ।
కిం హితం సర్వలోకానాం భవేదితి మనో దధే ॥ 13-6 ॥

అనుగృహ్ణన్ ప్రజాస్సర్వాః సర్వధర్మభృతాం వరః ।
అవిశేషేణ సర్వేషాం హితం చక్రే యుధిష్ఠిరః ॥ 13-7 ॥

సర్వేషాం దీయతాం దేయం ముష్ణన్ కోపముదావుభౌ ।
సాధు ధర్మేతి ధర్మేతి నాన్యచ్ఛ్రూయేత భాషితమ్ ॥ 13-8 ॥

ఏవం గతే తతస్తస్మిన్ పితరీవాశ్వసంజనాః ।
న తస్య విద్యతే ద్వేష్టా తతోఽస్యాజాతశత్రుతా ॥ 13-9 ॥

పరిగ్రహాన్నరేంద్రస్య భీమస్య పరిపాలనాత్ ।
శత్రూణాం క్షపణాచ్చైవ బీభత్సోస్సవ్యసాచినః ॥ 13-10 ॥

ధీమతస్సహదేవస్య ధర్మాణామనుశాసనాత్।
వైనత్యాత్ సర్వతశ్చైవ నకులస్య స్వభావతః।
అవిగ్రహా వీతభయాః స్వధర్మనిరతాస్సదా ॥ 13-11 ॥

నికామవర్షాస్స్ఫీతాశ్చ ఆసంజనపదాస్తథా।
వార్ధుషీ యజ్ఞసత్త్వాని గోరక్షం కర్షణం వణిక్ ॥ 13-12 ॥

విశేషాత్ సర్వమేవైతత్ సంజజ్ఞే రాజకర్మణా।
అనుకర్షం చ నిష్కర్షం వ్యాధిపావకమూర్ఛనమ్ ॥ 13-13 ॥

సర్వమేవ న తత్రాసీత్ ధర్మనిత్యే యుధిష్ఠిరే।
దస్యుభ్యో వంచకేభ్యశ్చ రాజ్ఞః ప్రతి పరస్పరమ్ ॥ 13-14 ॥

రాజవల్లభతశ్చైవ నాశ్రూయత మృషాకృతం।
ప్రియం కర్తుముపస్థాతుం బలికర్మ స్వకర్మజమ్ ॥ 13-15 ॥

అభిహర్తుం నృపాష్షట్సు పృథక్జాత్యైశ్చ నైగమైః।
వవృధే విషయస్తత్ర ధర్మనిత్యే యుధిష్ఠిరే ॥ 13-16 ॥

కామతోఽప్యుపయుంజానైః రాజసైర్లోభజైర్జనైః।
సర్వవ్యాపీ సర్వగుణీ సర్వసాహస్స సర్వరాట్ ॥ 13-17 ॥

యస్మిన్నధికృతస్సమ్రాడ్ భ్రాజమానో మహాయశాః।
యత్ర రాజన్ దశ దిశః పితృతో మాతృతస్తథా।
అనురక్తాః ప్రజా ఆసన్ ఆగోపాలా ద్విజాతయః ॥ 13-18 ॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే సభాపర్వాంతర్గత

రాజసూయారంభపర్వణి త్రయోదశాధ్యాయే అష్టాదశశ్లోకాః

సుభాషితమ్

యత్ పృథివ్యాం వ్రీహియవం హిరణ్యం పశవస్స్త్రియః ।
నాలమేకస్య తత్ సర్వమ్ ఇతి పశ్యన్న ముహ్యతి ॥

యా దుస్త్యజా దుర్మతిభిః యా న జీర్యతి జీర్యతః ।
యోఽసౌ ప్రాణాన్తికో రోగః తాం తృష్ణాం త్యజతస్సుఖమ్ ॥

అథ క్షమాప్రార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయన్తాం
న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభమస్తు నిత్యం
లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రియఃకాన్తాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥